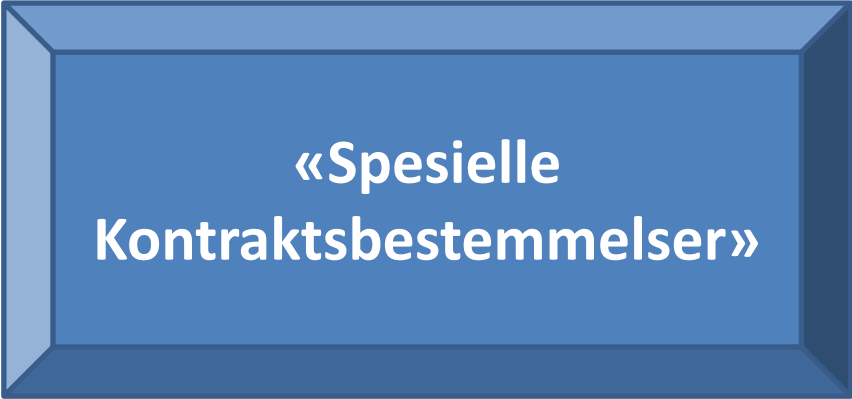

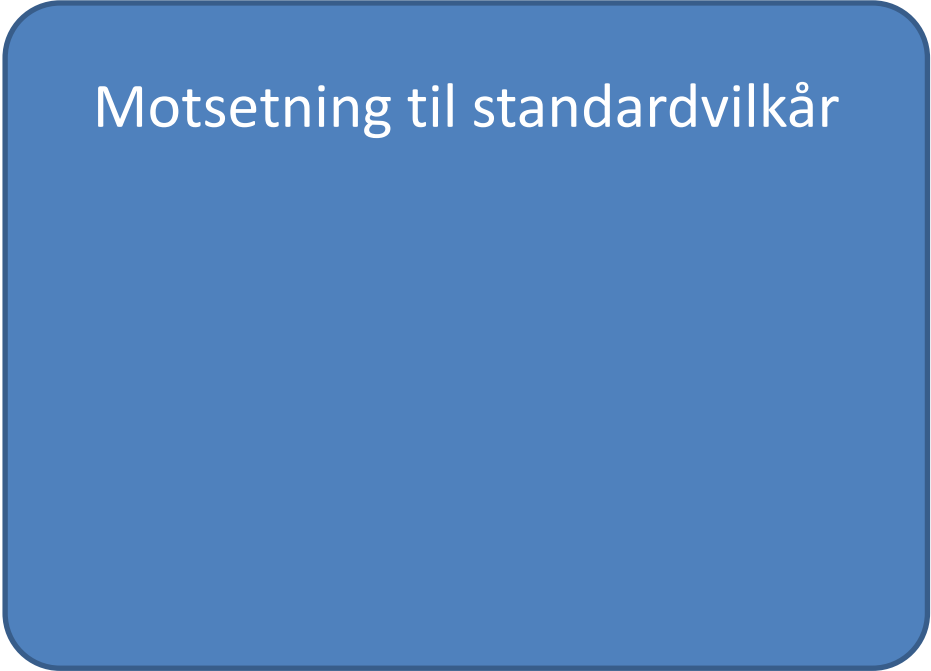
Holmsbu 2014

**Bruk og misbruk
av
spesielle kontraktsbestemmelser**

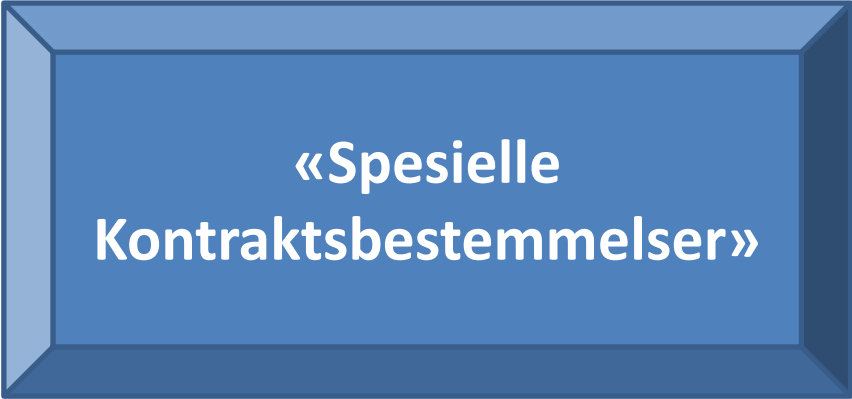
Knut Kaasen

**«Spesielle
Kontraktsbestemmelser»**

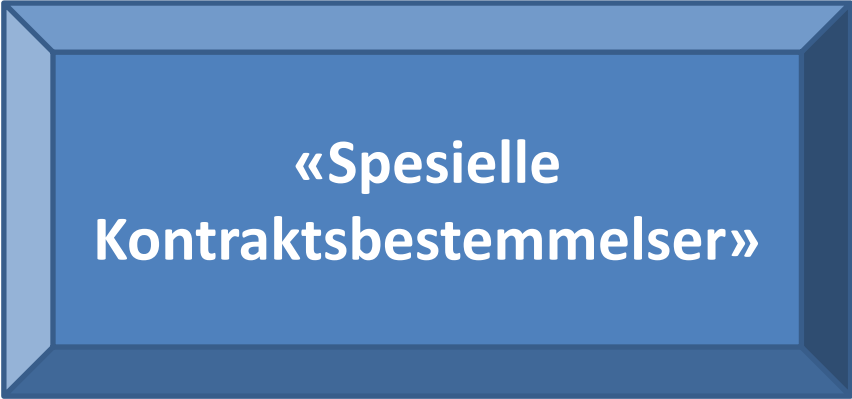
Motsetning til standardvilkår

«Spesielle Kontraktsbestemmelser»

Motsetning til standardvilkår

- utenfor: vilkår som er «spesielle» fordi det ikke finnes noe standard-alternativ

«Spesielle Kontraktsbestemmelser»

Motsetning til standardvilkår

- utenfor: vilkår som er «spesielle» fordi det ikke finnes noe standard-alternativ
- «standarder»
 - her: Avtalte standarder
 - veletablerte / nykommere
 - bredt / smalt anvendelsesomr.
 - større / mindre gjennomslag

«Spesielle Kontraktsbestemmelser»

Motsetning til standardvilkår

- utenfor: vilkår som er «spesielle» fordi det ikke finnes noe standard-alternativ
- «standarder»
 - her: Avtalte standarder
 - veletablerte / nykommere
 - bredt / smalt anvendelsesomr.
 - større / mindre gjennomslag

Bruk / misbruk

Må sees på bakgrunn av
alternativet:
Bruk av uendret standard

Temaet er følgende:

Er det greit å mekke på
avtalte standarder?

Temaet er følgende:

Er det greit å mekke på
avtalte standarder?

Antagelig: Det kommer an på
(f.eks. når, hvordan, hvem, hvorfor, osv.)

Temaet er følgende:

Er det greit å mekke på
avtalte standarder?

Antagelig: Det kommer an på
(f.eks. når, hvordan, hvem, hvorfor, osv.)

Det følgende:

- Entreprenør (NS 8405, NS 8407)
- Men også litt rådgivning (NS 8401/2)

**Spesielle vilkår:
FREM GANGSMÅTE**

Spesielle vilkår: **FREMGANGSMÅTE**

Normalt definert i
anbudsgrunnlaget,
ikke ved forbehold

Spesielle vilkår: FREM GANGSMÅTE

Normalt definert i
anbudsgrunnlaget,
ikke ved forbehold

Praktisk fremgangsmåte:

- Skrevet inn i standarden
- «*generelle* spesielle vilkår»
- «*spesielle* spesielle vilkår»
- i eget avtaledokument «øverst»

Spesielle vilkår: FREM GANGSMÅTE

Normalt definert i
anbudsgrunnlaget,
ikke ved forbehold

Praktisk fremgangsmåte:

- Skrevet inn i standarden
- «*generelle* spesielle vilkår»
- «*spesielle* spesielle vilkår»
- i eget avtaledokument «øverst»

Varierende hvor tydelig
avvikene er identifisert

Spesielle vilkår: FREMGANGSMÅTE

Normalt definert i
anbudsgrunnlaget,
ikke ved forbehold

Store byggherrer har
«husstandarder» basert på
standardene:

- faste «C1-vilkår»
- mønstre for «C2-vilkår»
- «Blåboka»
- «K-boka»
- osv.

Praktisk fremgangsmåte:

- Skrevet inn i standarden
- «*generelle* spesielle vilkår»
- «*spesielle* spesielle vilkår»
- i eget avtaledokument «øverst»

Varierende hvor tydelig
avvikene er identifisert

NOEN EKSEMPLER

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

NOEN EKSEMPLER

OVERTAGELSE OG PRØVEDRIFT

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

NOEN EKSEMPLER

OVERTAGELSE OG PRØVEDRIFT

HEVNINGSGRUNNER:

- knyttet til nye plikter (CSR, korrupsjon etc.)
- legaldefinisjon av 'vesentlig'

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

OVERTAGELSE OG PRØVEDRIFT

UNDERLEVERANDØRER:

- maks 2 ue i kjede under E/TE

HEVNINGSGRUNNER:

- knyttet til nye plikter (CSR, korrupsjon etc.)
- legaldefinisjon av vesentlig

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

OVERTAGELSE OG PRØVEDRIFT

UNDERLEVERANDØRER:

- maks 2 ue i kjede under E/TE

HEVNINGSGRUNNER:

- knyttet til nye plikter (CSR, korrupsjon etc.)
- legaldefinisjon av vesentlig

RIGG&DRIFT:

detaljerte regler om

- rett
- beregning

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

OVERTAGELSE OG PRØVEDRIFT

UNDERLEVERANDØRER:

- maks 2 ue i kjede under E/TE

HEVNINGSGRUNNER:

- knyttet til nye plikter (CSR, korrupsjon etc.)
- legaldefinisjon av vesentlig

RIGG&DRIFT:

- detaljerte regler om
- rett
 - beregning

RENE RISIKOKLAUSULER:

- grunnforhold
- endrede lover / regler

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

OVERTAGELSE OG PRØVEDRIFT

UNDERLEVERANDØRER:

- maks 2 ue i kjede under E/TE

HEVNINGSGRUNNER:

- knyttet til nye plikter (CSR, korrupsjon etc.)
- legaldefinisjon av vesentlig

RIGG&DRIFT:

- detaljerte regler om
- rett
 - beregning

RENE RISIKOKLAUSULER:

- grunnforhold
- endrede lover / regler
- fristjustering bare når endringer overskrider x% av kontraktsprisen

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

OVERTAGELSE OG PRØVEDRIFT

UNDERLEVERANDØRER:

- maks 2 ue i kjede under E/TE

HEVNINGSGRUNNER:

- knyttet til nye plikter (CSR, korrupsjon etc.)
- legaldefinisjon av vesentlig

RIGG&DRIFT:

- detaljerte regler om
- rett
 - beregning

RENE RISIKOKLAUSULER:

- grunnforhold
- endrede lover / regler
- fristjustering bare når endringer overskrider x% av kontraktsprisen
- oppdragstager har ubetinget risiko for BHs detaljløsninger

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

OVERTAGELSE OG PRØVEDRIFT

UNDERLEVERANDØRER:

- maks 2 ue i kjede under E/TE

HEVNINGSGRUNNER:

- knyttet til nye plikter (CSR, korrupsjon etc.)
- legaldefinisjon av vesentlig

RIGG&DRIFT:

- detaljerte regler om
- rett
- beregning

RENE RISIKOKLAUSULER:

- grunnforhold
- endrede lover / regler
- fristjustering bare når endringer overskrider x% av kontraktsprisen
- oppdragstager har ubetinget risiko for BHs detaljløsninger
- både erstatningsansvar og dagmulkt ved forsinkelse

NOEN EKSEMPLER

PRIORITETSREGLER:

- Offshore-rekkefølge»
- Definert i avtaledokument

NØKKELPERSONELL:

- begrenset adg. til bytte
- gebyr for godkjenning
- sanksjoner ved bytte

«CORPORATE SOCIAL RESP.»:

- skatt
- lønns- og arbeidsvilkår
- menneskeretter
- miljøforpliktelser, osv.

OVERTAGELSE OG PRØVEDRIFT

UNDERLEVERANDØRER:

- maks 2 ue i kjede under E/TE

HEVNINGSGRUNNER:

- knyttet til nye plikter (CSR, korrupsjon etc.)
- legaldefinisjon av vesentlig

RIGG&DRIFT:

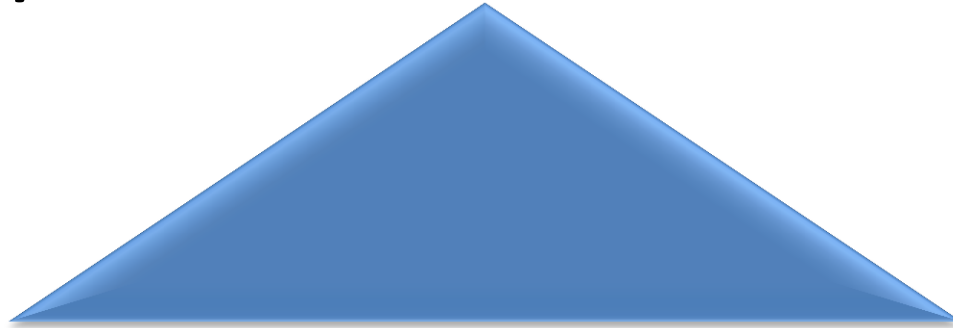
- detaljerte regler om
- rett
- beregning

RENE RISIKOKLAUSULER:

- grunnforhold
- endrede lover / regler
- fristjustering bare når endringer overskrider x% av kontraktsprisen
- oppdragstager har ubetinget risiko for BHs detaljløsninger
- både erstatningsansvar og dagmulkt ved forsinkelse
- justering av tid/pris overfor oppdragsgiver bare så langt denne innrømmes tilsvarende rett overfor BH

PRO / CONTRA STANDARDKONTRAKTER

PRO / CONTRA STANDARDKONTRAKTER

POENG:
Standard-
kontraktene gir måle-
stokken for hva som er misbruk

PRO / CONTRA STANDARDKONTRAKTER

POENG:
Standard-
kontraktene gir måle-
stokken for hva som er misbruk

PRO:

- kommersielle balansering
- kontraktsteknisk gjennomarbeidelse
- forenkler tilbud, evaluering, gj.føring
- basis for erfaring/opplæring

PRO / CONTRA STANDARDKONTRAKTER

POENG:
Standard-
kontraktene gir måle-
stokken for hva som er misbruk

PRO:

- kommersielle balansering
- kontraktsteknisk gjennomarbeidelse
- forenkler tilbud, evaluering, gj.føring
- basis for erfaring/opplæring

CONTRA:

- hemmer utvikling
- forutsatt faktum foreligger aldri
- reflekterer ikke markedsforholdene
- reduserer kontrakts-årvåkenhet

PRO / CONTRA STANDARDKONTRAKTER

POENG:
Standard-
kontraktene gir måle-
stokken for hva som er misbruk

PRO:

- kommersielle balansering
- kontraktsteknisk gjennomarbeidelse
- forenkler tilbud, evaluering, gj.føring
- basis for erfaring/opplæring

CONTRA:

- hemmer utvikling
- forutsatt faktum foreligger aldri
- reflekterer ikke markedsforholdene
- reduserer kontrakts-årvåkenhet

Fjerner vilkårene fra
individuell kommersiell konkurranse

PRO / CONTRA STANDARDKONTRAKTER

POENG:
Standard-
kontraktene gir måle-
stokken for hva som er misbruk

PRO:

- kommersielle balansering
- kontraktsteknisk gjennomarbeidelse
- forenkler tilbud, evaluering, gj.føring
- basis for erfaring/opplæring

CONTRA:

- hemmer utvikling
- forutsatt faktum foreligger aldri
- reflekterer ikke markedsforholdene
- reduserer kontrakts-årvåkenhet

Fjerner vilkårene fra
individuell kommersiell konkurranse

ER DETTE EN FORDEL??

PRO / CONTRA STANDARDKONTRAKTER

POENG:
Standard-
kontraktene gir måle-
stokken for hva som er misbruk

PRO:

- kommersielle balansering
- kontraktsteknisk gjennomarbeidelse
- forenkler tilbud, evaluering, gj.føring
- basis for erfaring/opplæring

CONTRA:

- hemmer utvikling
- forutsatt faktum foreligger aldri
- reflekterer ikke markedsførholdene
- reduserer kontrakts-årvåkenhet

Fjerner vilkårene fra
individuell kommersiell konkurranse

ER DETTE EN FORDEL??

«Grunnloven» er for viktig til å lide under
dårlig tid og markedskrefter

PRO / CONTRA STANDARDKONTRAKTER

POENG:
Standard-
kontraktene gir måle-
stokken for hva som er misbruk

PRO:

- kommersielle balansering
- kontraktsteknisk gjennomarbeidelse
- forenkler tilbud, evaluering, gj.føring
- basis for erfaring/opplæring

CONTRA:

- hemmer
- ...religger aldri
- ...markedsførholdene
- ...kontrakts-årvåkenhet

... men HVA er standardisert?

... fra
... kommersiell konkurranse
... DETTE EN FORDEL??

«grunnloven» er for viktig til å lide under
dårlig tid og markedskrefter

Hvilebilde : Svartsundet
mot Trollfjorden

HVA er standardisert?

Kjernespørsmålet:

Hva *pretenderer*
standardvilkårene
å regulere?

HVA er standardisert?

Kjernespørsmålet:

Hva *pretenderer*
standardvilkårene
å regulere?

Alltid (?):

**Kontraktstekniske
forhold**

(hensiktsmessighet,
tilgjengelighet,
konsistens)

HVA er standardisert?

Kjernespørsmålet:

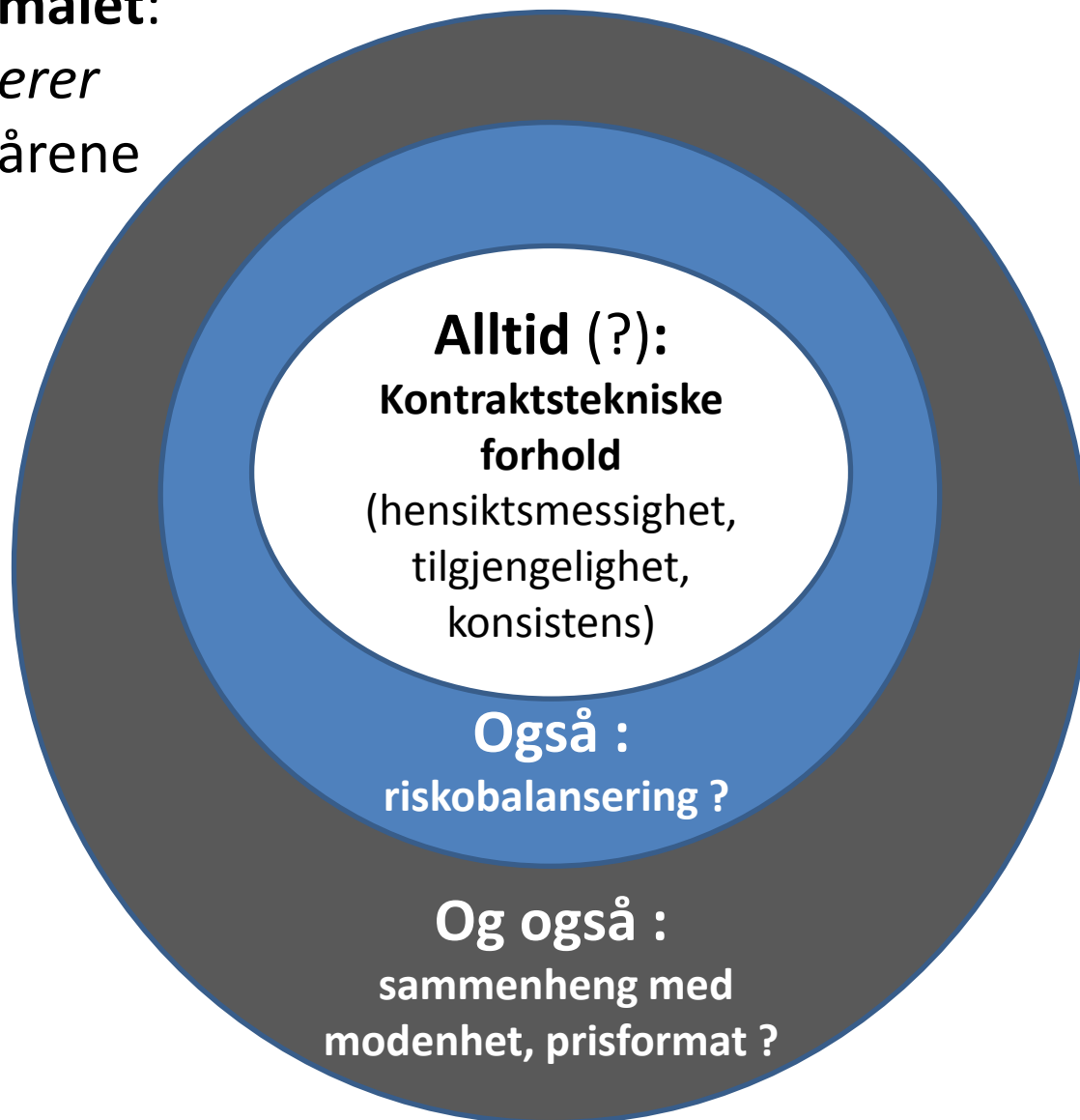
Hva *pretenderer*
standardvilkårene
å regulere?

HVA er standardisert?

Kjernespørsmålet:

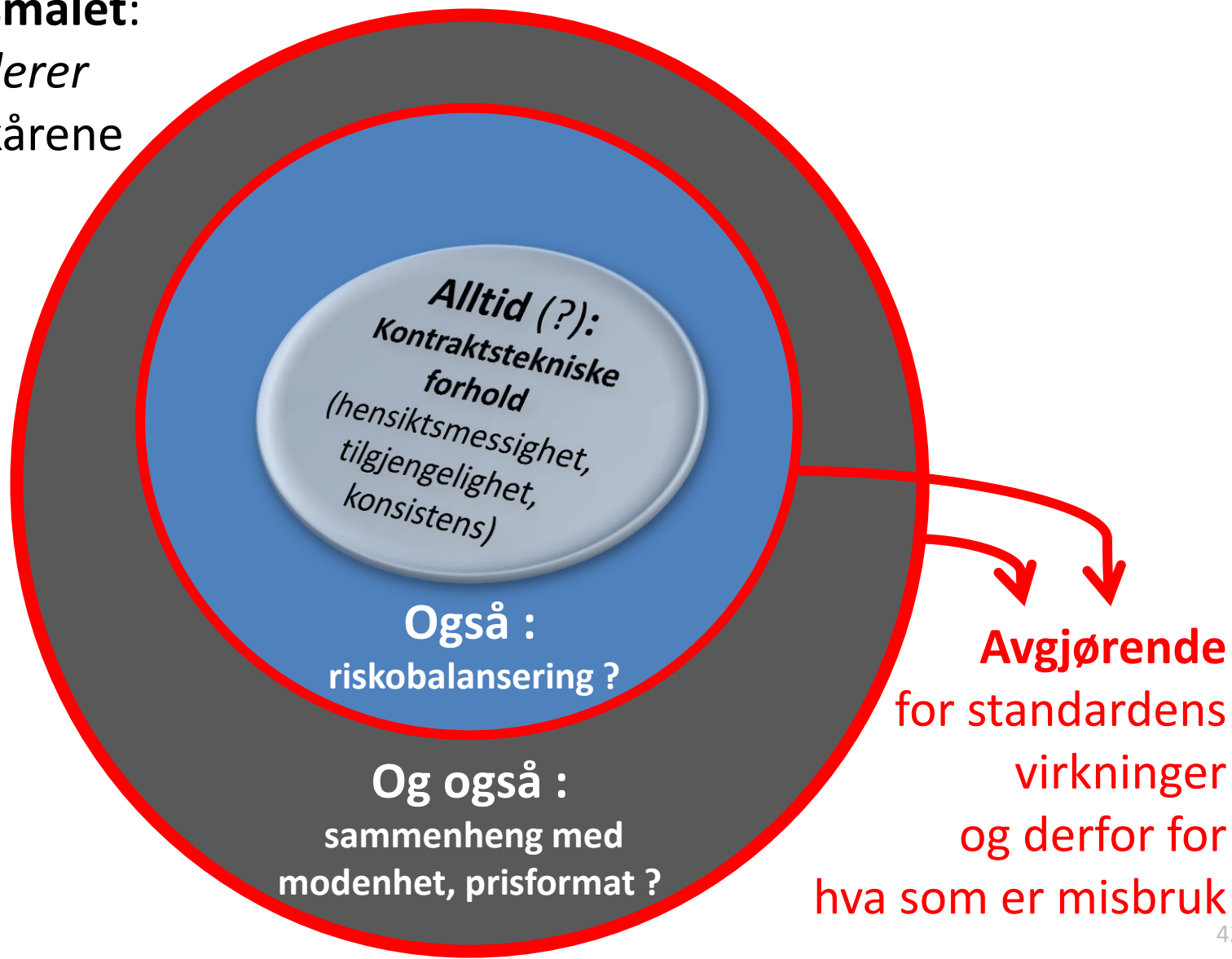
Hva *pretenderer*
standardvilkårene
å regulere?

HVA er standardisert?

Kjernespørsmålet:

Hva *pretenderer* standardvilkårene å regulere?

Begrensende krefter:

- Det muliges kunst når press/motpress truer standardiseringsarbeid

*Alltid (?):
Kontraktstekniske
forhold
(hensiktsmessighet,
tilgjengelighet,
konsistens)*

Også :
riskobalansering?

Og også :
sammenheng med
modenhet, prisformat?

Begrensende krefter:

- Det muliges kunst når press/motpress truer standardiseringsarbeid
- ønske om å bevare «spenst i markedet»

Alltid (?) :
Kontraktstekniske
forhold
(hensiktsmessighet,
tilgjengelighet,
konsistens)

Også :
riskobalansering?

Og også :
sammenheng med
modenhet, prisformat?

Begrensende krefter:

- Det muliges kunst når press/motpress truer standardiseringsarbeid
- ønske om å bevare «spenst i markedet»

Utvidende krefter:

- En standard bør dekke det praktisk viktige, ellers bare «teknikk»

Betydningen av hvordan standardene faktisk anvendes

Betydningen av hvordan standardene faktisk anvendes

«Man kan jo standardene»

- men mye teologi uten basis i skriften

Betydningen av hvordan standardene faktisk anvendes

«Man kan jo standardene»

- men mye teologi uten basis i skriften

«Sedimentære lag»

av «smarte løsninger» basert på
erfaring

Betydningen av hvordan standardene faktisk anvendes

«Man kan jo standardene»

- men mye teologi uten basis i skriften

«Sedimentære lag»

av «smarte løsninger» basert på
erfaring

Ukritisk bruk

- «god kontrakt» (= standarden)
brukes uansett kontekst
- kan i seg selv innebære «misbruk»?

Betydningen av hvordan standardene faktisk anvendes

«Man kan jo standardene»

- men mye teologi uten basis i skriften

«Sedimentære lag»

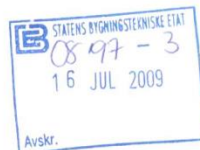
av «smarte løsninger» basert på
erfaring

Ukritisk bruk

- «god kontrakt» (= standarden)
brukes uansett kontekst
- kan i seg selv innebære «misbruk»?

**Selv uendret bruk av standarder
kan gi effekter som konsipistene
ikke tilsiktet. Dvs. «misbruk»?**

Offentlige oppdragsgivarar

Dykkar referanse

Vår referanse
200901053-/MEA

Dato
1. juli 2009

Oppmoding til auka bruk av kontraktstandardar ved offentlege anskaffingar

Eg er oppteken av at konkurransar om offentlege kontraktar skjer på ein best mogleg måte både for oppdragsgivarar og leverandørar. At oppdragsgivarar lukkast i innkjøpsprosessen, gjer det lettare for leverandørane å levere eit ynskjeleg resultat.

I tillegg til at det er viktig at sjølve konkurransen skjer i samsvar med reglane om offentlege anskaffelser, bør også dei kontraktane som vert inngått ha balanserte vilkår som tek vare på begge partar i kontraktforholdet. Det er viktig å sikre gjennomføringsperiode og aukar sjansane for at leverandørane vil bli ansvarbevisste leverandørar.

Eit samla norsk næringsliv har fleire gonger uttrykt sin frustrasjon overfor departementet og ulike offentlege oppdragsgivarar ved å påpeike bruk av urimelege og ubalanserte kontraktvilkår. Det er viktig å etablere nasjonalt framforhandla kontraktstandardar. Dette er særleg viktig fordi marknaden er no, og offentlege oppdragsgivarar må vere medvitne om at dei som premisssgivar for ein velfungerande marknad med seriøse aktørar. Til dømes kan ein urimeleg betalingspraksis eller urimeleg overføring av risiko føre til at fleire verksemdar ikkje vågar å delta i konkurransar om offentlege kontraktar. Andre leverandørar vel kanskje å delta, men tek atterhald mot vilkår dei meiner er urimelege, noko som igjen kan leie til at dei vert avviste frå konkurransen.

Eg vil difor no minne alle offentlege oppdragsgivarar på føresegna i forskrift om offentlege anskaffelser § 3-11. Den slår fast at der det finst framforhandla og balanserte

kontraktstandardar, så skal desse som hovudregel nyttast. Føresegna er ei sterk oppmoding om å nytte kjente og innarbeidde standardar der slike finst.

Føresegna er kommentert i departementet sin rettleiar til reglane om offentlege anskaffingar pkt. 9.8.1.1. Her går det mellom anna fram at oppdragsgivaren, før han eventuelt gjer unntak frå kontraktstandarden, bør gjere ei vurdering av kvart enkelt innkjøp for å undersøkje om det ligg føre konkrete forhold som kan grunngi unntak. I tilfelle der kontraktstandarden ikkje passar som følge av spesielle omstende knytte til innkjøpet, kan ein forsvare bruk av andre typar balanserte kontraktvilkår.

Det kan òg vere tilrådeleg for oppdragsgivar å ha som ein intern rutine å nedteikne for eige bruk den konkrete grunngrunngivninga for kvifor ein meiner det er naudsynt å gjer avvik frå kontraktstandarden. Det er viktig å ha i felle der innleigde rådgivarar kjem med forslag til avvik og tilrådingar.

Eg vil òg minne alle oppdragsgivarar på at dei bør til å gjennomgå og vurdere eventuelle unntak som generelle tillegg eller avvik frå standardkontrakta. Ved vurderinga må vere å sikre at ein har eit meir balansert kontraktforhold.

Standardkontraktar vert lagt ut på www.anskaffelser.no.

Statsrådens råd

Heidi Grande Røys

Offentlige oppdragsgiverar

Dykkar referanse

Vår referanse
200901053-/MEA

Dato
1. juli 2009

Oppmoding til auka bruk av kontraktstandardar ved offentlege anskaffingar

Eg er oppteken av at konkurransar om offentlege kontraktar skjer på ein best mogleg måte både for oppdragsgivarar og leverandørar. At oppdragsgivarar lukkast i innkjøpsprosessen, gjer det lettere for leverandørane å kunne stå framleis som konkurransedyktige.

offentlige anskaffelser § 3-11. Den slår fast at der det finst framforhandla og balanserte kontraktsstandardar, så skal desse som hovudregel nyttast. Føreseгна er ei sterk oppmoding om å nytte kjente og innarbeidde standardar der slike finst.

departementet og ulike offentlege oppdragsgivarar problem knytte til bruk av urimelege og ubalanserte kontraktsvilkår. Dei oppfordrar til bruk av nasjonalt framforhandla kontraktstandardar. Dette er svært viktig slik marknaden er no, og offentlege oppdragsgivarar må vere medvitne om si rolle som premissgivar for ein velfungerande marknad med seriøse aktørar. Til dømes kan ein urimeleg betalingspraksis eller urimeleg overføring av risiko føre til at fleire verksemdar ikkje vågar å delta i konkurransar om offentlege kontraktar. Andre leverandørar vel kanskje å delta, men tek atterhald mot vilkår dei meiner er urimelege, noko som igjen kan leie til at dei vert avviste frå konkurransen.

Eg vil difor no minne alle offentlege oppdragsgivarar på føreseгна i forskrift om offentlige anskaffelser § 3-11. Den slår fast at der det finst framforhandla og balanserte

kontraktsstandardar, så skal desse som hovudregel nyttast. Føreseгна er ei sterk oppmoding om å nytte kjente og innarbeidde standardar der slike finst.

Føreseгна er kommentert i departementet sin rettleiar til reglane om offentlege anskaffingar pkt. 9.8.1.1. Her går det mellom anna fram at oppdragsgivarar, før han eventuelt gjer unntak frå kontraktstandardar, bør gjere ei vurdering av kvart enkelt innkjøp for å undersøkje om det ligg føre konkrete forhold som kan grunngi unntak. I tilfelle der kontraktstandardar ikkje passar som følge av spesielle omstende knytte til innkjøpet, kan ein forsvare bruk av andre typar balanserte kontraktsvilkår.

Det kan òg vere tilrådeleg for oppdragsgivarar å ha som ein intern rutine å nedteikne for eige bruk den konkrete grunngivinga for kvifor ein meiner det er naudsynt å gjere avvik frå kontraktstandardar. Dette gjeld òg i tilfelle der innleigde rådgivarar kjem med forslag til avvik og tilleggsføreseigner.

Eg vil òg oppmode offentlege oppdragsgivarar til å gjennomgå og vurdere eventuelle interne kontraktsinstruksar som er føresette brukte som generelle tillegg eller avvik frå kontraktstandardar. Formålet med denne vurderinga må vere å sikre at ein har eit meir bevisst forhold til trongen for eventuelle unntak.

Ei oversikt over norske standardkontraktar vert lagt ut på www.anskaffelser.no.

DET KONGELIGE FORNYINGS-
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

Statsråden

Offentlige oppdragsgivarar

Dykkar referanse

Vår referanse
200901053-/MEA

Dato
1. juli 2009

Oppmoding til auka bruk av kontraktstandandar ved offentlege anskaffingar

Eg er oppteken av at konkurransar om offentlege kontraktar skjer på ein best mogleg måte både for oppdragsgivarar og leverandørar. At oppdragsgivarar lukkast i innkjøpsprosessen, gjer det lettare for leverandørane å levere eit nyskeleg resultat.

I tillegg til at det er viktig at sjølve konkurransen skjer i samsvar med lov og forskrift om offentlege anskaffelser, bør også dei kontraktane som vert levert til offentlege anskaffingar, vere balanserte vilkår som tek vare på begge parter i kontraktforholdet. Dette gjeld òg i tilfelle der innleigde rådgivarar kjem med bevisst forhold til trongen for å sikre gjennomføringsperiode og aukar ansvaret på leverandørane. Eit saml

kontraktssandardar, så skal desse som hovudregel nyttast. Føresegna er ei sterk oppmoding om å nytte kjente og innarbeidde standardar der slike finst.

Føresegna er kommentert i departementet sin rettleiar til reglane om offentlege anskaffingar pkt. 9.8.1.1. Her går det mellom anna fram at oppdragsgivaren, før han eventuelt gjer unntak frå kontraktstandanden, bør gjer ei vurdering av kvart enkelt innkjøp for å undersøkje om det ligg føre konkrete forhold som kan grunngi unntak. I tilfelle der kontraktstandanden ikkje passar som følge av spesielle omstende knytte til innkjøpet, kan ein forsvare bruk av andre typar balanserte kontraktsvilkår.

Det kan òg vere tilrådeleg for oppdragsgivar å ha som ein intern rutine å nedteikne for eige bruk den konkrete grunngivinga for kvifor ein meiner det er naudsynt å gjer avvik frå kontraktstandanden. Dette gjeld òg i tilfelle der innleigde rådgivarar kjem med forslag til avvik og tilleggsføresegner.

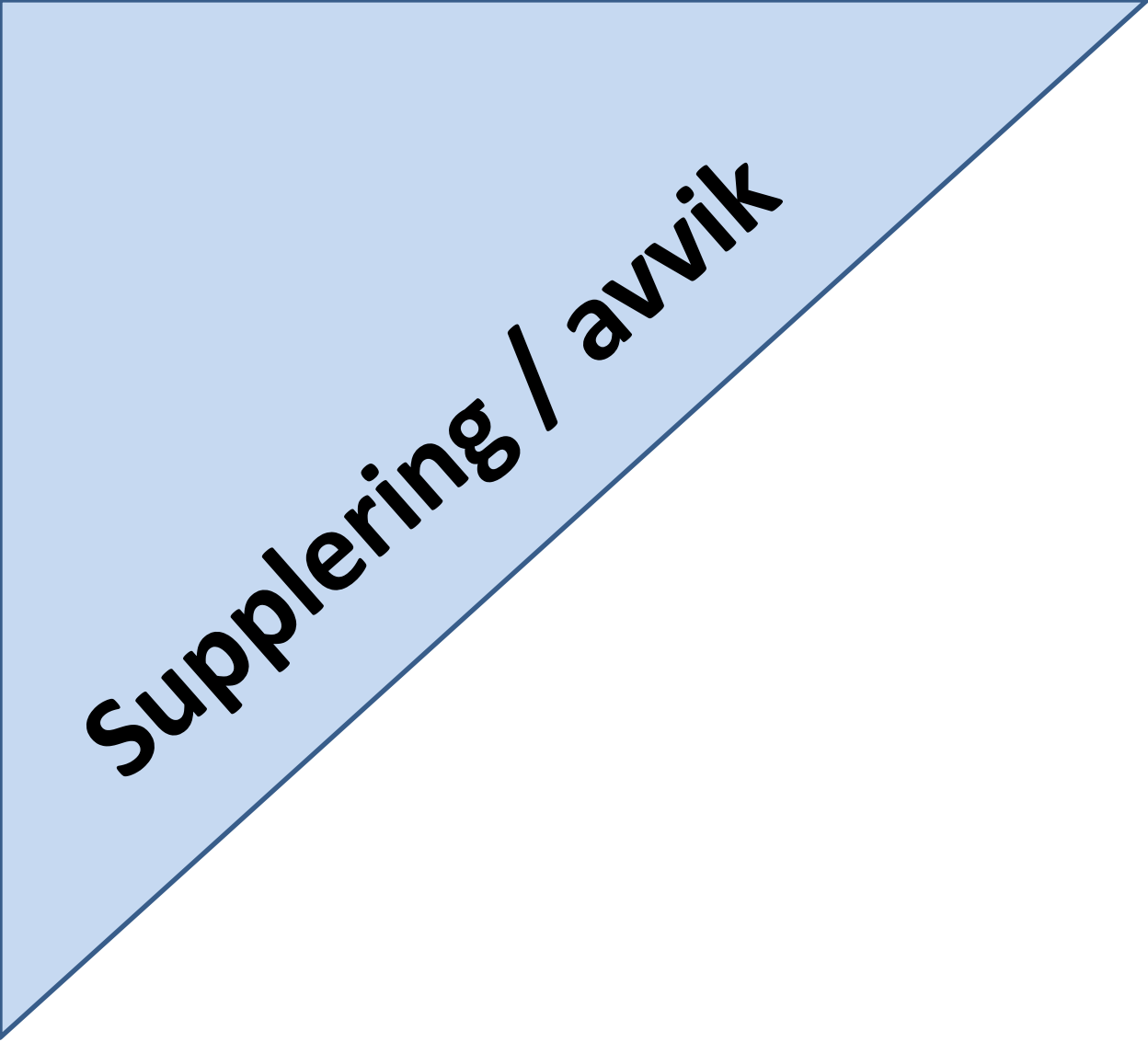
Eg vil òg oppmode offentlege oppdragsgivarar til å gjennomføre interne kontraktsinstruksar som er føresette bruk av kontraktstandanden. Formålet med dette er å sikre at kontraktstandanden er i bevisst forhold til trongen for å sikre gjennomføringsperiode og aukar ansvaret på leverandørane.

Ei ovs

Det kan òg vere tilrådeleg for oppdragsgivar å ha som ein intern rutine å nedteikne for eige bruk den konkrete grunngivinga for kvifor ein meiner det er naudsynt å gjer avvik frå kontraktstandanden. Dette gjeld òg i tilfelle der innleigde rådgivarar kjem med forslag til avvik og tilleggsføresegner.

Hvilebilde : Risøyrenna

Supplering / avvik

Supplering / avvik

MOTSTRIDSPROBLEMET

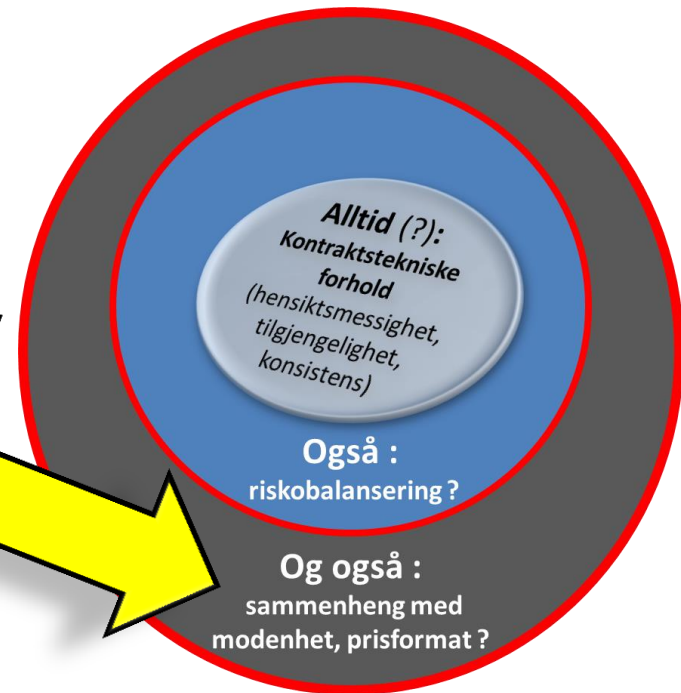
MOTSTRIDSPROBLEMET

- avvik (dvs. *motstrid*) er problemet
- supplering er sjelden problem

MOTSTRIDSPROBLEMET

- avvik (dvs. *motstrid*) er problemet
- supplering er sjelden problem

MEN motstrid må kanskje sees i større sammenheng enn bare «kontraktsvilkår»

Supplering / avvik

Vedleggenes betydning

Vedleggenes betydning

Gitte kontraktsvilkår har vesensforskjellige virkninger
avhengig av bl.a.:

Prisformater

herunder: Taktisk
prising

Vedleggenes betydning

Gitte kontraktsvilkår har vesensforskjellige virkninger
avhengig av bl.a.:

herunder: Taktisk
prising

herunder: Virkning
av mengdereg.

Vedleggenes betydning

Gitte kontraktsvilkår har vesensforskjellige virkninger avhengig av bl.a.:

Prisformater

herunder: Taktisk prising

Mengde-regulering

herunder: Virkning av mengdereg.

Dokument-plassering i hierarki

f.eks. FEED-risiko endres ved at BHs dok. legges i «Es dok.»

Vedleggenes betydning

Gitte kontraktsvilkår har vesensforskjellige virkninger
avhengig av bl.a.:

Prisformater

herunder: Taktisk
prising

Mengde-
regulering

herunder: Virkning
av mengdereg.

Dokument-
plassering i
hierarki

f.eks. FEED-risiko
endres ved at BHs
dok. legges i «Es dok.»

Prioritets-
regler

jfr. entreprise- vs.
offshorepraksis

Supplering / avvik

Typer avvik

Typer avvik

UTTRYKKE

TILLATTE
vs. ANDRE

- «protokoll-
forutsetninger»

Typer avvik

UTTRYKKE

TILLATTE vs. ANDRE

- «protokoll-
forutsetninger»
- nyttige
- nøytrale
- uhensiktsmessige
- illojale

Typer avvik

TILLATTE vs. ANDRE

- «protokoll-
forutsetninger»
- nyttige
- nøytrale
- uhensiktsmessige
- illojale

KONTR.VILKÅR vs. TEKNISKE

- back to back-behov
overfor ue
- tekniske
tilpasninger av
kommunikasjon

Typer avvik

TILLATTE vs. ANDRE

- «protokoll-
forutsetninger»
- nyttige
- nøytrale
- uhensiktsmessige
- illojale

KONTR.VILKÅR vs. TEKNISKE

- back to back-behov
overfor ue
- tekniske
tilpasninger av
kommunikasjon

RENE RISIKO- BESTEMMELSER

- ansvarsbegrensning
- risikoplassering
*(grunnforhold,
endrede lover,
kommunale vedtak)*

Typer avvik

UTTRYKKELI

TILLATTE vs. ANDRE

- «protokoll-
forutsetninger»
- nyttige
- nøytrale
- uhensiktsmessige
- illojale

KONTR.VILKÅR vs. TEKNISKE

- back to back-behov
overfor ue
- tekniske
tilpasninger av
kommunikasjon

RENE RISIKO- BESTEMMELSER

- ansvarsbegrensning
- risikoplassering
(grunnforhold,
endrede lover,
kommunale vedtak)

Grensene er ikke klare

Supplering / avvik

Er avvik et problem?

Supplering / avvik

Er avvik et problem?

Standardisering
har som ett av
sine mål
å skape **balanse**

Supplering / avvik

Er avvik et problem?

Standardisering
har som ett av
sine mål
å skape **balanse**

Anbuds-
situasjonen gjør
at kontr. kan bli

ubalansert
fordi vanskelig å ta
forbehold

Supplering / avvik

Er avvik et problem?

Standardisering
har som ett av
sine mål
å skape **balanse**

Anbuds-
situasjonen gjør
at kontr. kan bli

ubalansert
fordi vanskelig å ta
forbehold

teknisk svakere
- dårlig tid
- svakere kompetanse

Supplering / avvik

Er avvik et problem?

Standardisering
har som ett av
sine mål
å skape balanse

Anbuds-
situasjonen gjør
at kontr. kan bli

Derfor
oppdragsgiver-perspektiv

lansert
teknisk
dårlig tid
svakere kompetanse

Supplering / avvik

Formell / reell fravikelse

Formell / reell fravikelse

Betydningen av prosjektets
administrasjon, styring og
holdninger

Formell / reell fravikelse

- anses «bruk av kontrakten» som en krigserklæring?

Betydningen av prosjektets administrasjon, styring og holdninger

Formell / reell fravikelse

Betydningen av prosjektets administrasjon, styring og holdninger

- anses «bruk av kontrakten» som en krigserklæring?
- forskjellen mellom egne og konsulenter

Formell / reell fravikelse

Betydningen av prosjektets administrasjon, styring og holdninger

- anses «bruk av kontrakten» som en krigserklæring?
- forskjellen mellom egne og konsulenter
 - bare konsulenten «synes»

Formell / reell fravikelse

Betydningen av prosjektets administrasjon, styring og holdninger

- anses «bruk av kontrakten» som en krigserklæring?
- forskjellen mellom egne og konsulenter
 - bare konsulenten «synes»
 - superkatolsk pave som byggeleder: Radbrukket teologi?

Formell / reell fravikelse

Betydningen av prosjektets administrasjon, styring og holdninger

- anses «bruk av kontrakten» som en krigserklæring?
- forskjellen mellom egne og konsulenter
 - bare konsulenten «synes»
 - superkatolsk pave som byggeleder: Radbrukket teologi?
- praktisk bruk av vilkårenes kommunikasjonsprosedyrer

Formell / reell fravikelse

Betydningen av prosjektets administrasjon, styring og holdninger

- anses «bruk av kontrakten» som en krigserklæring?
- forskjellen mellom egne og konsulenter
 - bare konsulenten «synes»
 - superkatolsk pave som byggeleder: Radbruket teologi?
- praktisk bruk av vilkårenes kommunikasjonsprosedyrer
 - vage svar på «ekte» spørsmål

Formell / reell fravikelse

Betydningen av prosjektets administrasjon, styring og holdninger

- anses «bruk av kontrakten» som en krigserklæring?
- forskjellen mellom egne og konsulenter
 - bare konsulenten «synes»
 - superkatolsk pave som byggeleder: Radbruket teologi?
- praktisk bruk av vilkårenes kommunikasjonsprosedyrer
 - vage svar på «ekte» spørsmål
 - Botemiddel: «er det vanskelig: Snakk om det!»

Formell / reell fravikelse

Betydningen av prosjektets administrasjon, styring og holdninger

- anses «bruk av kontrakten» som en krigserklæring?
- forskjellen mellom egne og konsulenter
 - bare konsulenten «synes»
 - superkatolsk pave som byggeleder: Radbruket teologi?
- praktisk bruk av vilkårenes kommunikasjonsprosedyrer
 - vage svar på «ekte» spørsmål
 - Botemiddel: «er det vanskelig: Snakk om det!»
 - STRUTS ER SMITTSOMT!**

**Grunner til å
fravike / supplere**

Betydningen av standardens pretensjoner

Betydningen av standardens pretensjoner

Standardiseringsformålet

- forenkling av prosjekthverdagen, *eller også*
- pådytting av antatt rasjonell risikofordeling

Betydningen av standardens pretensjoner

Standardiseringsformålet

- forenkling av prosjekthverdagen, *eller også*
- pådytting av antatt rasjonell risikofordeling

Standardiseringtemaet

- kommersiell risikofordeling, *eller bare*
- kontrakts- / administrativ mekanisme

Betydningen av standardens pretensjoner

Standardiseringsformålet

- forenkling av prosjekthverdagen, *eller også*
- pådytting av antatt rasjonell risikofordeling

Standardiseringtemaet

- kommersiell risikofordeling, *eller bare*
- kontrakts- / administrativ mekanisme

Skillene faller
ikke
nødvendigvis
sammen

Grunner til å
fravike / supplere

Gode og dårlige grunner

Gode og dårlige grunner

**Enhver standard bygger på forestillinger om faktum
som sjelden forekommer
i akkurat den kombinasjonen**

Gode og dårlige grunner

**Enhver standard bygger på forestillinger om faktum
som sjelden forekommer
i akkurat den kombinasjonen**

**Reelle
særegenheter ved
prosjektets behov**

**«Akkurat mitt
prosjekt er så
særegenet»**

Virkning av å fravike / supplere

Virkning av å
fravike / supplere

Avhenger av metode

Virkning av å
fravike / supplere

Avhenger av metode

Flagging / ikke
flagging
av avviket

Avhenger av metode

Flagging / ikke flagging av avviket

- flagging er arbeids-
besparende for tilbyder
- flagging er praktisk for
prosjekt-teamene
- «skikkelige folk lurer ikke»
- undertiden protokoll-krav

Avhenger av metode

Flagging / ikke flagging av avviket

- flagging er arbeids-
besparende for tilbyder
- flagging er praktisk for
prosjekt-teamene
- «skikkelige folk lurer ikke»
- undertiden protokoll-krav

Følges avviket i praksis?

«law in books vs. law in action»

Virkning av å
fravike / supplere

Tilsiktede og utilsiktede virkninger

Tilsiktede og utilsiktede virkninger

TILSIKTEDE: Som ønsket. Og derfor mer eller mindre aktverdig

UTILSIKTEDE: Kan være vanskelige å forutse – og kan være uheldige

Tilsiktede og utilsiktede virkninger

TILSIKTEDE: Som ønsket. Og derfor mer eller mindre aktverdig

UTILSIKTEDE: Kan være vanskelige å forutse – og kan være uheldige

Kommersielle virkninger:

- balanse forrykkes, men med tilsiktet virkning?
- kan kontrakten bli *for* god?

Tilsiktede og utilsiktede virkninger

TILSIKTEDE: Som ønsket. Og derfor mer eller mindre aktverdig

UTILSIKTEDE: Kan være vanskelige å forutse – og kan være uheldige

Kommersielle virkninger:

- balanse forrykkes, men med tilsiktet virkning?
- kan kontrakten bli *for* god?

Kontraktstekniske virkninger:

- mekanismer brytes opp uten blick for helheten
- «skudd i foten»: Smart var dumt
- mister selve standardiserings-effekten

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

BRUK – MISBRUK:
HVOR GÅR GRENSEN?
**Sammenhengen med
standardisering**

Riskobalansering

Kontraktsteknisk
gjennomarbeiding

Bransjebehov

Ressursbruk ved
å lage standarder

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN? **Sammenhengen med standardisering**

Riskobalansering

Kontraktsteknisk
gjennomarbeiding

Bransjebehov

Ressursbruk ved
å lage standarder

TILSIER
VAR SOMHET
MED
«MEKKING»

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN? **Sammenhengen med standardisering**

Riskobalansering

Kontraktsteknisk
gjennomarbeiding

Bransjebehov

Ressursbruk ved
å lage standarder

**TILSIER
VAR SOMHET
MED
«MEKKING»**

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN? Sammenhengen med standardisering

Virkelighetens
behov
er ikke standard

Behov for driv
til utvikling
av standardene

Riskobalansering

Kontraktsteknisk
gjennomarbeiding

Bransjebehov

Ressursbruk ved
å lage standarder

**TILSIER
VAR SOMHET
MED
«MEKKING»**

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN? Sammenhengen med standardisering

**TILSIER
BEHOV FOR
TILPASNING**

Virkelighetens
behov
er ikke standard

Behov for driv
til utvikling
av standardene

BRUK – MISBRUK:
HVOR GÅR GRENSEN?

**Avvik fra standard
er ikke nødvendigvis
misbruk**

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

**Avvik fra standard
er ikke nødvendigvis
misbruk**

Utenfor standardens virkeområde
(men «lånte fjær»?)

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

**Avvik fra standard
er ikke nødvendigvis
misbruk**

Utenfor standardens virkeområde
(men «lånte fjær»?)

Standarden selv tillater:
«Med mindre annet er avtalt, ...»

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

**Avvik fra standard
er ikke nødvendigvis
misbruk**

Utenfor standardens virkeområde
(men «lånte fjær»?)

Standarden selv tillater:
«Med mindre annet er avtalt, ...»

Suppleringer er ofte tillatelige,
kanskje tom. ønskelige

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

**Avvik fra standard
er ikke nødvendigvis
misbruk**

Utenfor standardens virkeområde
(men «lånte fjær»?)

Standarden selv tillater:
«Med mindre annet er avtalt, ...»

Suppleringer er ofte tillatelige,
kanskje tom. ønskelige

Genuine avvik *kan* være velbegrunnede

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

**Avvik fra standard
er ikke nødvendigvis
misbruk**

Utenfor standardens virkeområde
(men «lånte fjær»?)

Standarden selv tillater:
«Med mindre annet er avtalt, ...»

Suppleringer er ofte tillatelige,
kanskje tom. ønskelige

Genuine avvik *kan* være velbegrunnede

Skillet kontraktsrisiko vs.
kontraktsteknikaliteter (vanskelig!)

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

Avvik fra standard er ikke nødvendigvis misbruk

Utenfor standardens virkeområde
(men «lånte fjær»?)

Standarden selv tillater:
«Med mindre annet er avtalt, ...»

Suppleringer er ofte tillatelige,
kanskje tom. ønskelige

Genuine avvik *kan* være velbegrunnede

Skillet kontraktsrisiko vs.
kontraktsteknikaliteter (vanskelig!)

Skillet misbruk vs. uhensiktsmessig bruk

BRUK – MISBRUK:
HVOR GÅR GRENSEN?

**Kontraktsfrihet
og falske flagg**

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

Kontraktsfrihet og falske flagg

Navnet "Falsk flagg" har sin opprinnelse i krigføring på havet, der det var akseptabelt å bruke falsk flagg for å lure seg nærmest mulig fienden før man engasjerte til kamp.

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

Kontraktsfrihet og falske flagg

Frihet til å bruke
de vilkår man vil
som
oppdragsgiver

BRUK – MISBRUK: HVOR GÅR GRENSEN?

Kontraktsfrihet og falske flagg

The diagram consists of two rectangular boxes with 3D effects, one dark grey on the left and one light grey on the right. A large, dark grey arrow points from the left box to the right box, and a large, light grey arrow points from the right box back to the left box, creating a circular flow.

Frihet til å bruke
de vilkår man vil
som
oppdragsgiver

Men ikke fair å
påberope seg
standardens
status/trygghet/
anbefaling
uten reelt
å bruke den

KONKLUSJON

RESPEKT FOR FÅGET OG BRANSJEN

RESPEKT FOR FÅGET OG BRANSJEN

1. DET ER KREVENDE
Å SKRIVE EN TEKNISK
GOD KONTRÅKT
PÅ DETTE OMRÅDET

RESPEKT FOR FÅGET OG BRANSJEN

1. DET ER KREVENDE
Å SKRIVE EN TEKNISK
GOD KONTRAKT
PÅ DETTE OMRÅDET
2. BRANSJEN ER OVER TID
AVHENGIG AV
FORNUFTIG
RISIKOPLASSERING

RESPEKT FOR FÅGET OG BRANSJEN

1. DET ER KREVENDE
Å SKRIVE EN TEKNISK
GOD KONTRAKT
PÅ DETTE OMRÅDET
2. BRANSJEN ER OVER TID
AVHENGIG AV
FORNUFTIG
RISIKOPLASSERING

*Komitéformannens forutsetning
for NS 8407-forhandlingene:*

«En avtalt standard er et
kompromiss.

Partene skal ha lojalitet overfor
den ferdige standarden,
uten i etterkant å komme med
tilleggsbestemmelser og endringer
som i realiteten innebærer
å reetablere oppgitte posisjoner.»

Takk for
oppmerksomheten

